

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník jedenáctý (1988) - č.8

Dokument Charty 77 17 88 Setkání amerických senátorů se zástupci Charty 77	2
18 88 K návrhu na vytvoření pásmu důvěry	2
Dopis signatářů Ch 77 čs. a zahraničním sdělovacím prostředkům	3
Sdělení VONS č.744 (P.Wonka znova ve vazbě)	4
745 (Zásah proti kolektivu mluvčích Charty 77	5
746 (J.Kubín již není trestně stíhán)	5
747 (M.Mareček odsouzen)	6
Jiří Vančura: Staré myšlení v novém zákoně	6
Zachraňme Krkonoše	9
Prohlášení Nezávislého mírového sdružení	11
Dopis č.1 Nezávislého mírového sdružení	12
K otázce odpírání vojenské služby v některých evropských zemích	13
Telegram Marku Edelmanovi	14
Petice k ekologické situaci v Praze	14
V samizdatu nově vyšlo...	15
Krátké zprávy: Beseda s poslanci z Nizozemí - Setkání se zástupci holandského Kulatého stolu - Zemřela V.Münzová - Cena F.Kriegla J.Šabatovi - Podpisová akce za S.Devátého - S.Devátý o událostech mezi 4. a 7.březnem - R.Palouš píše předsedovi vlády - Dopis J. Šavrdy Kanceláři prezidenta republiky - Výbor na ochranu práv ma- ďarské menšiny k bratislavským událostem - K dvacátému výročí Akčního programu KSČ - Muž s letáky na brněnské ulici - Případ Osvračín - Grešíkovým bráněno ve spojení rodiny - H.Chromý pro- puštěn na svobodu.	16
Radek: Solidarita s Rumunskem ve Varšavě (reportáž)	20
Datum posledního textu zařazeného do tohoto čísla: 18.4.1988	
Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77	
Petr Uhli, Anglická 8, 120 00 Praha 2	

Charta 77 | 17 | 88 Setkání amerických senátorů se zástupci Charty 77

Dne 5. dubna ve večerních hodinách se šest amerických senátorů setkalo se signatáři Charty 77. Skupinu senátorů tvořili John Glenn, demokrat z Ohia, Ted Stevens, republikán z Aljašky, Barbora Mikulská, demokratická senátorka z Marylandu, republikán Christopher Bond z Missouri, demokrat Vincent Reid z Nevady a republikán Thad Cochran z Mississippi. Za Chartu 77 byli přítomní její mluvčí Miloš Hájek a Bohumír Janát, místopředseda Mezinárodní federace pro lidská práva Ladislav Lis, Eva Kantúrková a Václav Malý. Setkání se též zúčastnil velvyslanec USA v ČSSR Julian M. Niemczyk.

V úvodním slově představil senátor Reid vedoucí osobu americké delegace, senátora Glenna jako člověka, který byl ve své době coby první americký kosmonaut označován za hrdinu našeho věku. Zároveň vyjádřil i jménem amerického lidu přesvědčení, že skutečnými hrdinami současnosti jsou ti, kdo se i za cenu osobního nasazení v těžkých podmínkách angažují za vše lidských práv a důstojnosti člověka. Američtí senátoři se zajímali o činnost Charty 77, o změny v současném Česko-slovensku, zejména v oblasti náboženského života, i o situaci jednotlivých občanů po stránce ekonomické a sociální. Diskuse o těchto otázkách byla živá.

V závěru rozhovoru vyjádřil senátor Cochran názor, že fronta boje za lidskou důstojnost a život v pravdě probíhá nad hranicemi států a ujistil přítomné zástupce Charty 77, že jejich úsilí je ve světě výrazně slyšitelným tónem.

Praha, 6.4.1988

Stanislav Devátý
mluvčí Charty 77

Miloš Hájek
mluvčí Charty 77

Bohumír Janát
mluvčí Charty 77

*

Charta 77 | 18 | 88 K návrhu na vytvoření pásmá důvěry

Z hromadných sdělovacích prostředků se dozvídáme o iniciativě k vytvoření pásmá důvěry, spolupráce a dobrých sousedských vztahů na linii dotyku zemí Varšavské smlouvy a Severoatlantického paktu. Podle informací tisku má toto pásmo zahrnovat "politickou, vojenskou, ekologickou a humanitární oblast". Ačkoliv důvěra je všeprincipiálně nedělitelnou a mezinárodní úmluvy spíše podmiňuje, než aby jimi mohla být deklarována, pokládáme právě zdůraznění faktoru důvěry za mimořádně pozitivní rys této iniciativy. Nemá-li však "důvěra" být jen pouhým propagandistickým heslem, musí jejímu nastolení předcházet splnění jistých elementárních podmínek:

1) Projednávání a uskutečňování této iniciativy nemůže a nesmí být výlučně záležitostí vlád a jejich diplomatického, vojenského či byrokratického aparátu; od počátku musí být v tomto procesu plnoprávně zakotvena úloha veřejnosti, úloha jednotlivých občanů a jejich nezávislých seskupení po obou stranách "linie dotyku".

2) Faktor důvěry, který se ukázal být základním momentem pro zlepšení vztahů mezi státy rozdílných soustav a režimů a měřítkem poctivosti mírových úmyslů každé vlády, není dán jejími proklamacemi, že ve stycích s jinými státy nepoužije síly ani hrozby silou, nýbrž konkrétními kroky její zahraniční politiky a její denně proklamovanou ochotou respektovat základní práva a svobody svých občanů, podrobovat se otevřené veřejné kontrole a plnit tak své již přijaté mezinárodní závazky, vyplývající z podpisů pod jednotlivými dokumenty KBSE, z ratifikace paktu o lidských právech i jiných mezinárodních úmluv.

Charta 77 usiluje již od svého vzniku o dialog mezi občany a státem v oblasti lidských práv. Tento dialog je nemyslitelný bez jistého stupně důvěry. Také pásmo důvěry mezi státy je pro nás myšlenkou v zásadě přitažlivou. Jsme proto připraveni podpořit tuto pozitivní iniciativu Miloše Jakeše, generálního tajemníka ÚV KSČ, bude-li alespoň minimálními gesty zaručena její věrohodnost. Za taková minimální gesta pokládáme:

1) Okamžité propuštění všech osob, vězněných za pouhou nenásilnou obhajobu či konkrétní aplikaci práv, garantovaných i v Československu příslušnými meziná-

rodními ustanoveními. Konkrétně upozorňujeme na případ Jiřího Wolfa, který si od roku 1983 odpykává 6 let vězení za zveřejnění informací o poměrech v československých nápravných zařízeních, na kněze Štefana Javorského, odsouzeného k osmi měsícům vězení za odsouzení jediné mše bez státního souhlasu, a na stovky vězňů, pykajících za pokus o uskutečnění svého nezadatelného práva opustit svou vlastní zemi.

2) Skoncování s diskriminací všech občanů, jejichž politické, náboženské či kulturní postoje nevyhovují momentálním požadavkům státní moci a státu proklamované ideologie. Tato diskriminace, postihující valnou část společnosti co do zaměstnání, vzdělání a společenského uplatnění v nejširším slova smyslu, je faktickým apartheidem a je v rozporu s československou ústavou, celým právním řádem a závazky z mezinárodních paktů a dohod.

3) Zastavení perzekuci občanských iniciativ pro dodržování závazků v oblasti lidských práv.

4) Volnost cestování do zahraničí, zvláště do zemí zahrnovaných do navrhovaného pásmá důvěry.

5) Okamžitou úpravu existujících československých právních norem i praxe jejich uplatňování tak, aby byly v souladu s ustanoveními mezinárodních paktů o lidských právech, které se ratifikací a zveřejněním ve Sbírce zákonů pod číslem 120/76 Sb. staly platnou součástí našeho právního řádu. Charta 77 od roku 1977 v tomto směru podávala konkrétní návrhy a je ochotna i v dalším přispět ke splnění této závažné povinnosti ČSSR. Upozorňujeme, že jak přistoupením k témtoto paktu, tak podpisem Výsledného dokumentu KBSE z Madridu 1983 (který se usnesením vlády stal závazným pro všechny státní orgány ČSSR) výslovně převzala závazek neprodleně provést potřebné změny ve svém právním řádu. Každé další otálení proto podkopává důvěryhodnost československého státu jako partnera mezinárodních smluvních závazků a tím zpochybňuje i tuto konkrétní československou mírovou iniciativu.

6) Přiznání plných pravomocí Výboru pro lidská práva podle čl.14 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a přistoupením k opčnímu protokolu tohoto paktu, jímž je zmíněnému výboru přiznána kompetence přezkoumávat stížnosti jednotlivců na porušování práv zaručených paktem.

Již 11 let, přes všechny protivenství, plníme svou občanskou povinnost a vyzýváme mocenské orgány k dialogu o tom, jak zlepšit situaci v oblasti lidských práv a tak vybřednout ze stále se zhoršující krize naší společnosti. Tato nabídka k dialogu není vázána na žádné předběžné politické podmínky ani záruky; toliko vyžadujeme, aby byl veden se vší vážností a ku prospěchu těch, o které jedině běží. tj.všechno československého lidu. V záležitostech míru a důvěry mezi národy se angažujeme již dlouho a jsme ochotní podpořit i každou vládní iniciativu, která opravdu usiluje o nastolení míru a důvěry. Neučiní-li československá vláda rozhodné kroky ve smyslu výše uvedených bodů, zůstane její mírová iniciativa jen prázdným gestem.

Praha 11.4.1988

Stanislav Devátý
mluvčí Charty 77

Miloš Hájek
mluvčí Charty 77

Bohumír Janát
mluvčí Charty 77

Na vědomí:

Miloši Jakešovi, generálnímu tajemníku ŠV KSČ, vládě ČSSR, československému mírovému výboru, následné konferenci účastnických států KBSE ve Vídni

*****

*****

*****

Dopis signatářů Charty 77 čs. a zahraničním sdělovacím prostředkům

Ať už jeou názory jednotlivých signatářů Charty 77 na jednotlivé dokumenty či akce Charty jakékoli, všichni se nepochybňě shodují na tom, že musí stát za svými třemi mluvčími, které pověřili zastupováním Charty před veřejností a úřady a kteří jsou pochopitelně státní mocí nejvíce ohroženi. V této souvislosti si uvědomujeme, že mluvčí Charty 77 Stanislav Devátý, žijící v Gottwaldově, tedy mimo přímou ochranu "prominentního" velkoměstského prostředí, je ohrožen dvojnásob. Svědčí o tom mnoho příkladů:

útoky proti němu v místním i celostátním tisku, difamační kampaň JZD Slušovice s následným vyloučením Stanislava Devátého z družstva, téměř neustálé nezákonné jednání, ba i časté násilnosti příslušníků SNB proti jeho osobě. To všechno bylo popsáno v mnoha sděleních VONS, dokumentech Charty 77 i relacích zahraničních vysílačů. Přesto však máme pocit, že jeho obrana je stále nedostatečná a beze zbytku nevyjadřuje naše obavy.

Přichod Stanislava Devátého do funkce mluvčího poněkud pozměnil stávající realitu chartovního života. Nejen proto, že je to první mimopražský či mimobrněnský mluvčí, ale především proto, že se Stanislavem Devátm bylo a je spojeno několik pozoruhodně nekonvenčních iniciativ v Jihomoravském kraji - důslednými solidarizačními akcemi s tamními nespravedlivě pronásledovanými občany počínaje a založením Společenství přátel USA konče. A je to především jeho zásluha, že se dnes v Československu ví a mluví o úsilí gottwaldovských občanů stát se aktivním subjektem společenského dění.

Obáváme se, že v každodenním zápase s brutalitou státní moci je Stanislav Devátý osamocen, přestože mu pomáhají přátelé z města bydliště i odjinud. Uvědomujeme si, že nebudemeli důsledně bránit svého mluvčího, těžko dosťojíme své věci. Jeho způsob odolávání násilí, ostatně vždy nenásilný a neprovokativní, je zcela legální a legitimní; nepodvoluje-li se násilí snadno a čelí-li mu robustností a zásadovostí sobě vlastní, má na to plné právo a má v tom naši podporu a obdiv.

V Praze dne 18.4.1988

Dr. Václav Benda, Jiří Dienstbier, Václav Havel, Ladislav Hejdánek, Eva Kantůrková, Bedřich Koutný, Ivan Lamper, Martin Palouš, Jan Ruml, Jaroslav Šabata, Anna Šabatová, Jáchym Topol, Petr Uhl, Zdeněk Urbánek, Ludvík Vaculík, Saša Vondrá, Josef Zvěřina.

*****

*****

*****

Sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, československé ligy pro lidská práva, člena Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č.713.

Sdělení č.744 (Pavel Wonka znova ve vazbě)

Dne 5.dubna 1988 byl údajně na základě příkazu okresního soudu v Trutnově dán do vazby Pavel Wonka, nar.23.1.1953, automechanik, bytem Pražská 384, 543 01 Vrchlabí. Orgány SNB ho zadřžely v Trutnově, kam byl předvolán na vojenskou správu v souvislosti s jeho žádostí o vystěhování do NSR. Pavel Wonka byl teprve 26.2.1988 propuštěn na svobodu po 21 měsících vazby a výkonu trestu; v loňském roce byl odsouzen pro tr.čin pobuřování a tr.čin útoku na státní orgán hlavně proto, že v r.1986 rozšiřoval vlastní volební program, s nímž chtěl vystupovat jako nezávislý kandidát ve volbách do Federálního shromáždění (viz naše sdělení č.536, 545, 585, 621, 625, 626, 640, 648, 649, 667, 673, 688, 712, 713). Důvod jeho nynějšího uvěznění není znám; vazba na něj mohla být uvalena proto, že neplnil podmínky ochranného dohledu, k němuž zaujal Pavel Wonka zásadně negativní stanovisko: neuznává, že mu byl uložen v souladu se zákonem, a proto jej zcela odmítá. Jiným důvodem jeho vazby by mohla být okolnost, že rovněž ignoroval obsádky od okresního soudu v Liberci, který projednává jeho trestní věc, v níž je stíhán pro tr.čin naření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171/1 tr.zákona. Tohoto trestného činu se měl dopustit vloni v létě, kdy byl ve výkonu trestu v NVÚ MS Liberec-Minkovice a kdy rovněž odmítal plnit vězenářské povinnosti a poukazem na nezákonost svého odsouzení.

Přibuzní a přátelé Pavla Wonky dávají jeho uvěznění do souvislosti s dnešním soudním jednáním v Praze. Obvodní soud pro Prahu 4, jehož senátu předsedal JUDr. Jaroslav Harmach, rozhodoval o dvou občanskoprávních žalobách Pavla Wonky. V prvním případě žaloval Pavel Wonka generálního prokurátora ČSR JUDr. Krupáuera, v druhém tři soudce nejvyššího soudu ČSR dr.Jandu, dr.Dojčárovou a dr.Mrzenu, kteří loni rozhodovali v senátu o jeho odvolání. V obou případech se domáhal

náhrady škody ve výši 1000,-Kčs, kterou vyčíslil prozatím s tím, že ji v průběhu řízení upřesní. Generální prokurátor mu měl způsobit škodu svou nečinností, když v trestních věcech proti Pavlu Wonkovi ignoroval jeho podněty ke stížnosti pro porušení zákona; přitom v jednom případě se Pavel Wonka nakonec domohl práva tím, že mu soud povolil obnovu řízení a rozhodl věc v jeho prospěch. Pokud pak jde o škodu, kterou Pavlu Wonkovi měli způsobit tři soudci nejvyššího soudu, měla podle navrhovatele spočívat v jejich protiprávním jednání při odvolacím řízení. K soudnímu jednání se žalování soudci nedostavili; ve věci Wonka contra dr.Krupauer se nechal generální prokurátor zastupovat starším prokurátorem dr.Markem. Soud zamítl návrh bratra a matky žalobce na jejich vstup do řízení. Předseda senátu projevil značnou zaujatost vůči Pavlu Wonkovi už tím, že jednání neodročil - nepřítomnost Pavla Wonky označil za neomluvenou - a dále tím, že téměř po celou dobu záměrně nezřetelně mumiál, takže mu veřejnost, i když soudní místnost byla malá, vůbec nerozuměla. Obě žaloby Pavla Wonky soud zamítl s poukazem na zákon č.58/1969 Sb., podle něhož se lze domáhat škody, způsobené orgány státu, pouze na státu a nikoliv na osobách fyzických, které jsou ve státní správě zaměstnány. Oba rozsudky nejsou pravomocné, o případném odvolání by rozhodoval městský soud v Praze.

V Praze 8.dubna 1988

*

Sdělení č.745 (Policejní zásah proti kolektivu mluvčích Charty 77)

Dne 10.4.1988 vtrhla do bytu manželů Vodrážkových v Praze na Starém Městě Státní a Veřejná bezpečnost. Mezi příslušníky StB byli poznáni pplk.Kmoch a kpt.Karel Procházka. V bytě se konalo jednání kolektivu mluvčích, jehož se účastnili současní mluvčí Charty 77, většina bývalých mluvčích a další signatáři a stoupenci Charty 77. Všech 29 přítomných bylo odvezeno policejními vozy na pět různých oddělení VB, kde byli dvě až šest hodin zadržováni, podrobeni krátkému výslechu a poté propuštěni. Tímto nezákonním postupem byli postiženi: Rudolf Battěk, Ján Čarnogurský, Josef Danisz, Stanislav Devátý, Jiří Hájek, Miloš Hájek, Václav Havel, Bohumír Janát, Eva Kantůrková, Ivan Lamper, Ladislav Lís, Jan Litomiský, Václav Malý, Lenka Marečková, Anna Marvanová, Pavel Naumann, Martin Palouš, Radim Palouš, Jan Rumík, Jiří Rumík, František Stárek, Jana Sternová, Jaroslav Šabata, Jan Štern, Petruška Šustrová, Petr Uhlí, Miroslav Vodrážka, Iva Vodrážková a Saša Vondra. Již cestou na schůzku byli zadržení Bedřich Placák, Libuše Šilhánová a Jan Urban; Jiří Dienstbier byl zadržen, když odcházel z domu, v němž bydlí. Tomáš Hradílek byl po celý den střežen v místě jeho bydliště v Lipníku nad Bečvou.

Příslušníci StB účastníky kolektivu mluvčích protiprávně filmovali; filmovali i byt manželů Vodrážkových a existují náznaky, že v době jejich zadržení znova vnikli nezákoně do bytu.

K nejzávažnějšímu porušení zákona došlo při této akci v případě Jaroslava Šabaty, kterého tři příslušníci StB zavezli po 21.hodině do lesa za Štěchovicemi asi 30 km od Prahy, kde ho zastrašovali. Poté ho tam zanechali. V tuto hodinu není již ze Štěchovic do Prahy žádné spojení. Státní bezpečnosti je přitom dobře známo, že 60letý Jaroslav Šabata je kardiák, který prodělal dva infarkty a je po více než sedmiletém žalářování v 70. a 80.letech ve špatném zdravotním stavu. Způsob, jakým s ním bylo naloženo, naznačuje možnost návratu k teroristickým tendencím, které se v nezákoně činnosti Státní bezpečnosti projevovaly zejména v letech 1978-82.

V Praze 14.dubna 1988

*

Sdělení č.746 (Jiří Kubín již není trestně stíhán)

Vyšetřovatel oddělení vyšetřování městské prokuratury v Praze Václav Hájek rozhodl usnesením ze dne 31.3.1988, že se Jiří Kubín nedopustil trestného činu

ení přečinu a že se proto jeho věc postupuje k přestupkovému řízení příslušné komisi ONV v Praze 1. Jak jsme již informovali (viz naše sdělení č. 727), byl mladý stavební dělník J. Kubín z Náchoda, t.č. přemístěný k výstavbě Jižního Města v Praze, za svou účast na manifestaci ke Dni lidských práv na Staroměstském náměstí 10. prosince 1987 stíhán pro trestný čin výtržnictví (§ 202 odst. 1 tr.z.) a v této souvislosti dokonce deset dnů držen ve vazbě. Výšetřovatel odůvodňuje své rozhodnutí zejména tím, že J. Kubínovi bylo prokázáno jen provolávání hesla "Dejte míru šanci!" - takové heslo zřejmě není v současné Československu trestně stíhatelné, i když nadále zůstává pokutovatelným přestupkem.

Rádi zaznamenáváme příznivé vyústění tohoto případu, byť jde bohužel jen o řešení polovičasté: trestní stíhání mělo být zastaveno a J. Kubínovi měla být uhranena nedůvodná vazba i další vzniklé náklady.

V Praze 14. dubna 1988

*

Sdělení č. 747 (Miloslav Mareček odsouzen)

Dne 17.2.1988 proběhlo před okresním soudem v Hodoníně hlavní líčení v tr. věci Miloslava Marečka, o jehož případu jsme informovali ve sdělení č. 719. Miloslav Mareček je obžalován z trestného činu útoku na veřejného činitele podle § 156 I 2 trestního zákona, jehož se měl dopustit údajnými slovními útoky na příslušníky SNB, kteří ho předváděli a poté na oddělení VB v Kyjově vyslýchali. Obžalobu podal okresní prokurátor v Hodoníně JUDr. Jaroslav Obdržálek.

Samosoudce JUDr. Antonín Flašar uznal M. Marečka vinným ve smyslu obžaloby a odsoudil ho k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců s podmíněným odkladem na dva roky. Miloslav Mareček se proti rozsudku odvolal.

Výpověď zúčastněných příslušníků VB, pprap. Slováčka a pprap. Hajného je nutno chépat jako projev msty za to, že Miloslav Mareček nebyl ochoten mlčet o násilí, jehož se vůči němu tito příslušníci VB dopustili při zjevně nezáonnému zadřízení a potom na OO VB v Kyjově.

Rozsudek má zjevně odradit každého, kdo by chtěl protestovat proti násilí ze strany SNB nebo si na ně stěžovat.

Odrovací řízení v této věci probíhá u krajského soudu v Brně. Dne 25.3.1988 začalo před senátem tohoto soudu, jemuž předsedal JUDr. Jaromír Papírník, veřejné zasedání. Obhájce obžalovaného upozornil na okolnost, že trestní stíhání bylo zahájeno až poté, kdy M. Mareček podal prokurátorovi na jednání příslušníků VB stížnost. Obhájce navrhl vrácení tr. věci soudu I. stupně. Soud odročil zasedání na 11.4. Později bylo toto jednání odročeno na 29.4. na 8,30 hodin do místnosti č. 162 III budovy krajského soudu v Brně v Rooseveltově ulici.

V Praze 14. dubna 1988

*****

*****

*****

Jiří Vančura: Staré myšlení v novém zákoně

V zásadách novelizace zákoníku práce, předložených koncem března k veřejné diskusi, se uvádí, že je "nezbytné prohloubit vzájemnost práv a povinností mezi organizací a pracovníkem". To je správný záměr, bezděčně potvrzující, že práva dělníků a jejich chlebodárců nejsou zcela rovná. Některé opravy zákona tuto vzájemnost skutečně sledují, avšak tam, kde by rovnováha zpochybnila systém hospodářského řízení, "pracovník" vychází poněkud zkrátka.

Peněžité nároky podniku vůči pracovníkovi (takzvaný neoprávněný majetkový prospěch) stejně jako nároky pracovníka vůči podniku (zejména mzdové nedoplatky) budou napříště promlčovány po stejně, tříleté lhůtě. Ještě podstatnější je nastolovaná rovnost obou partnerů při rozvazování pracovního poměru: privilegium jednostranného šestiměsíčního prodloužení výpovědní lhůty, udělené kdysi podnikům, má zaniknout.

Návrh zákona přináší zaměstnancům další výhody oproti současnosti. Nejen populární, všeobecně vítané prodloužení přestávky na jídlo (nikdo přitom

nepochybuje, že dosavadní objem práce zůstane zachován), ale i volnější sjednávání vedlejšího pracovního poměru, zkrácení čekací doby na dovolenou nebo drobné zvýhodnění osamělých pracovníků pečujících o děti. Naproti tomu vyšší peněžní odškodnění za otce, který zahyne při pracovním úrazu, obnos rovnající se téměř desetině ceny nového tuzemského automobilu, může inspirovat k úvahám, zda u nás jsou lidé mimořádně levní, nebo auta drahá. A spíše za ostudu než za vymoženost se dá považovat nové ustanovení, že pracovník protiprávním způsobem zkrácený na mzdě bude finančně odškodněn.

Třebaže pamětník starých časů v pracovním procesu ubývá, vrátila se nám stará, vůči podnikatelům již před šedesáti lety úspěšně prosazená ochrana dělnických důvěrušků. Odborový funkcionář může být propuštěn nebo proti své vůli přeložen jen tehdy, jestliže s tímto úmyslem zaměstnavatele vysloví souhlas také vyšší odborový orgán. Jenže - který vyšší orgán? Pokud mají tvůrci návrhu na myslí okresní odborovou radu (a různé komentáře tomu nasvědčují), nejde o nic jiného než o způsob, jímž tzv. normalizace pojíšťovala prosazení své vůle proti případným málo uvědomělým a nedostatečně poslušným závodním výborům. Skutečná, poctivě miněná ochrana aktivních a proto nepohodlných funkcionářů by ztrátu "imunity" měla svěřit pouze plánu odborové organizace, bezprostředním voličům funkcionáře, nikoli vzdálené a především snadno ovladatelné okresní odborové radě.

Do života našich závodů se má vrátit také šácování zaměstnanců. Kontrola tašky a osobní prohlídka může být podle novelizovaného zákona prováděna nejen při odchodu, ale i při vstupu na pracoviště, což snad nebylo ani v prvních manufakturách. Opatření proti alkoholu? Pravděpodobně, avšak v této široké formulaci také příležitost k politickému a dalšímu zneužívání. O lidské důstojnosti ani nemluvě; představa "hospodáře na svém pracovišti" šácovaného na bránu naše demokratizátory sotva znepokojuje.

Jedním ze základních cílů, které návrh novely programově sleduje, je zvýšení autority vedoucích pracovníků a upevnění pracovní kázně. Snaha upevnit kázeň, přitáhnout otče a vložit je pevněji do rukou hospodářského vedení je považována za nezbytný předpoklad hospodářské přestavby. Těm, kdo se po dvě desetiletí brání jakékoli účelné změně, je jistě nejsrozumitelnější a nejhližší.

Nechci prohlašovat, že pracovní disciplína je všeobecně dobrá a že v jejím zlepšení nejsou zdroje vyšší produkce, produktivity a kvality. Mohu však tvrdit spolu s každým, kdo se po leta zúčastňuje hospodářského života, nikoli nazíraného shora, ale denně prožívaného ve vlastním výrobním procesu, že problémy pořádku na pracovištích nejsou příčinou, ale přímým důsledkem nepořádků vyšších. Důsledkem nerozumného systému, který plýtvá materiálními hodnotami stejně jako myšlenkami, odrazem sobectví podniků, které se snaží co nejvíce přijmout a co nejméně dát, praktickým napodobením vedoucích pracovníků sledujících na nejpřednějším místě svůj prospěch a svůj klid.

Málo využívaná pracovní doba stejně jako ledabylá práce snižují objem a kvalitu produkce, avšak daleko větší stráty plynou z chybného, lhostejného a byrokracií svázaného řízení. Snadné je kritizovat sedníka, který sedí u piva. Instalovat píchací hodiny do dílen i do výzkumných ústavů a povýšit je na sám princip přestavby umí každý hlupák. Podstatné pro každou účelnou změnu ovšem je, aby mezi příchodem a odchodem probíhala cílevědomá, produktivní a věstranně efektivní činnost.

Není dřína s věčnými prostoji a špatnou produkcí zrcadlem svého mistra a všech jeho nadřízených? Co dnes brání vedoucím pracovníkům vyžadovat kvalitu a odlišně hodnotit odlišné výkony? Nařizuje jim snad současný zákoník práce, aby si na pracovištích ponechávali neschopné lidé a lajdáky? Kde jsou ta dosavadní pouta, která musí být rozbita zákonním posílením pravomoci?

Autoři novely nás nepochybňně budou uklidňovat tvrzením, že poctivý se nemá čeho bát. Opravdu nemá? Ani ten, jehož občanské odpovědnosti se příčí letité plýtvání nebo potlačování možného výrobního efektu ve jménu klidu a zaručených prémii? Co s takovým kazimírem, který potencionálně ohrožuje soudružský, dobré sehraný kolektiv? Až dosud mohl on i každý jiný bez vlastního souhlasu a bez práva na zastáni strávit měsíc na horší a hůř placené práci z důvodů "nezbytné

provozní potřeby", kterou není třeba dokazovat. Nyní má zaměstnavatel možnost takto přikázat ne jeden, ale dva měsíce.

Snadněji budou lidé propouštěni z práce. Nejen lajdáci, těch se mohly závody zbavovat i dosud (pokud za ně měly nahradu, což zákon stejně nevyřeší). Snadněji se však dá vyštípat každý nepohodlný rušitel vnitřního, tak milovaného klidu. Kde najdou nekonformní, opravdu nově myslící lidé zastání? U odborů? Nebo u soudů, které už dávno mají směrnici o posilování "pracovní kázne"? Nebo potřebujeme pouze lidí poslušně podřízené, kteří konec konců dovedli naší ekonomiku tam, kde je?

I když se o tom v programových zásadách navržené novely mluví, úprava zákoníku prakticky opomíjí odpovědnost vedoucích pracovníků. Dává jim větší práva, ale více povinností od nich nežádá. Přitom by se mnohé z nich měly promítnout i do oblasti pracovního práva.

Za jednu z nejspornejších otázek zákoníku práce - dosavadního i budoucího - považuji délku pracovní doby. Snad s ohledem na pověst socialistické země nebo ve snaze vyhnout se kritice v Mezinárodní organizaci práce je v zákonu obsažena maximální hranice 180 hodin přesčasové práce ročně na jednoho pracovníka. Ovšem, federální vláda v dohodě s Ústřední radou odborů má právo povolit "na přechodnou dobu" práci přesčas i nad tuto hranici. Výsledkem je skutečnost, trvající už desetiletí: celá odvětví a celé profese vyžadují od svých pracovníků pět nebo šest set i více přesčasových hodin ročně. Pracovní místa, kde se dá dobré vydělat, kryjí se téměř beze zbytku s místy, kde běžná pracovní doba je víc než iluzorní. Po pravdě řečeno, navrhoz s ochotným souhlasem postižených.

Když na to přijde, umějí odbory statečně a zásadově čelit požadavkům svých členů, překračování pracovní doby však tolerují, protože odpovídá zájmům výroby a tedy (v jejich pojetí) i zájmům společnosti. Spolu s ostatními institucemi teď dokonce předkládají návrh, aby každý mohl vyměnit svou rádnou dovolenou za pracovní poměr v jiné organizaci. Dávno teoreticky zavržené extenzívní hospodářství - v daném případě prodlužování pracovní doby - má lidem pomocí k vyššemu životnímu standardu (někdy však bohužel i jen k obstarávání základních potřeb). Potrvá tato v podstatě asociální praxe, tato "přechodná doba" ještě dlouho?

Opravdu nevím, kdo návrh novely vlastně připravoval. Odbory hodné svého jména by musely vyžadovat a prosadit větší tlak na hospodářské vedení například tím, že postaví mimo zákon pracovní dobu přesahující oněch 180 přesčasových hodin ročně. Národochospodář je zase povinen vidět skutečné příčiny nedostatků ve výrobě a neřešit je tím, že poskytne vedoucím větší pravomoci vůči dělníkům. Jak jí využijí - pro pozitivní cíle, nebo pro udržení starých nešvarů?

Ríká se, že navržená novela je jen prozatímní a že pro devadesátá leta je chystán zcela nový zákoník práce. Bude teprve v něm obsaženo, co už dneska musíme vědět a také víme?

*

Stanovisko k navrhovaným zásadám zákoníku práce vydala dne 31.3.1988 Demokratická iniciativa; podepsali ho Bohumil Doležál a Emanuel Mandler. Ve stanovisku je formulován obecný pohled DI na současný zákoník práce a na navrhované změny, které nedodstraňují dosavadní koncepci zákoníku, tj., podle DI ~~azifikovaného~~ nerovnoprávného poměru pracovníka vůči zaměstnavateli jako součást direktivního řízení ekonomického provozu společnosti. Navrhovaná úprava by zajistovala ještě menší pracovně právní ochranu pracovníků než dosud. Proto se DI obrací na čs. sdělovací prostředky se žádostí, aby poskytly co nejvíce míst pro diskusi o navrhovaných zásadách a aby spolu s DI požadovaly aby ukončení diskuse bylo posunuto o tři měsíce. V diskusi by se podle DI měly objevit tyto otázky:

1. Souvislost zákoníku práce s hospodářským, sociálním a politickým vývojem naší společnosti.

2. Funkce odborové samosprávy pro uplatňování zájmu zaměstnanců.
  3. Vztah základních sociálních a hospodářských práv, povinností a svobod v naší společnosti (právo na práci - pracovní povinnost - svoboda práce).
  4. Souvislost drobné soukromé a družstevní hospodářské aktivity se sociálními a hospodářskými právy.
  5. Spojitost negativně společensky působících částí československého právního řádu s nynějším zákoníkem práce (pracovní povinnost - zákon o příživnictví atd.).
  6. Působení kádrové a nomenklaturní soustavy na pracovně právní vztahy.
- *****
- *****
- *****

Zachraňme Krkonoše

(Přeloženo z Informačního bulletinu č.3 Polsko-čs.solidarity)

Když jsme v září minulého roku demonstrovali v zájmu záchrany Krkonoš, nevěděli jsme ještě, že už byl podepsán jejich ortel smrti. Podepsaly ho zplnomocněné vládní komise, sestávající z krajských národních výborů pohraničních krajů ČSR a Polska, ministerstva obchodu ČSR a polské firmy Budimez. Vládní komise znevážily všechny polské a československé předpisy o ochraně prostředí a přírody v národních parcích a dohodly se, že v roce 1988 bude zahájena velká stavba (v hodnotě 26,1 milionu rublů) na nejvyšším vrcholku Krkonoš, Sněžce.

- Investice zahrnuje:
- 1) stavbu lanovky z Pece na Sněžku s kapacitou 550 osob za hodinu (dvakrát více než dosud),
  - 2) stavbu tří stanic lanovky: dolní, střední a horní, na vrcholu Sněžky,
  - 3) rekonstrukci a výstavbu české boudy na vrcholu Sněžky s restaurací s 250 místy,
  - 4) eventuálně budovu čističky odpadních vod na Sněžce.

Realizace těchto investic si vyžadá:

- zvýšení odběru 10 tisíc litrů vody denně z dolu Lomničky na polské straně Sněžky, což ovlivní hydrologickou a ekologickou rovnováhu dolu a vodního toku, který zde pramení (zdroj vody pro Karpacz),
- odpadní vody, očištěné, (27 tisíc literů za den) budou vypouštěny do skalní sutě na jižním svahu Sněžky,
- v zimním horském období nebudou odpadní vody dostatečně čisté a biogeny, které budou obsahovat, zničí horskou květenu a jejich teplota, vyšší než skalnaté podloží, zvýší nebezpečí sesuvů a lavin,
- během stavby dojde ke katastrofálnímu narušení horských ekosystémů těžkými stavebními stroji a dopravou materiálu (především na polské straně),
- zvýšený příliv turistů do okolí Sněžky a na její vrchol bude znamenat rozrušení travního porostu, což povede k vyšší erozi a dojde taky k většímu znečištění hor
- vzrostne nebezpečí úrazů, poněvadž do hor budou vyváženi lidé nepřipravení na podmínky panující ve vyšších krkonošských partiích a také zvýšením pravděpodobnosti sesuvů a lavin.

Tolik suchá fakta, která čerpáme z protestního dopisu Hlavní správy LOP předsedovi vlády PLR Messnerovi. Ještě dříve proti plánovaným investicím protestovaly vědecké rady obou národních parků (česká i polská), vědci a společnosti zabývající se ochranou horského prostředí v obou zemích. Ředitelství polského krkonošského národního parku nedalo souhlas k použití tzv. Slezské cesty pro stavební účely. Podpořilo ho v tom i ministerstvo zemědělství. Nicméně rozhodnutí o stavbě stále platí.

Absurdita a škodlivost celého záměru je nad slunce jasnější. Za suchými údaji se skrývají horské svahy rozjezděné buldozéry a těžkými bagry, stráne poseté kusy zkrouceného plechu, prkny, stavebním materiálem, obaly, rozmetané na obrovské vzdálenosti silnými horskými větry. Dříve než bude postavena čistička odpadních vod, dojde k značnému organickému i neorganickému znečištění krajiny. Už v okamžiku zahájení stavby bude Sněžka a její okolí ekologickým smetištěm. Později pak pobyt tisíců lidí na vrcholu Sněžky po mnoho měsíců v roce způsobi katastrofál-

ní devastaci nejen samotného vrcholu a jeho nejbližšího okolí, ale ohroží i existenci rašelinišť v Rönni pod Sněžkou a budoucnost krkonošských endemů. Tyto Kassandřiny prognózy, opřené o solidní vědecké výpočty, by mohly pokračovat snad donekonečna. Stačí však, abychom si běžný obraz jakékoli polské stavby v duchu přenesli na vrcholek Sněžky, vzali v úvahu obtížné klimatické podmínky (vítr a déšť), a dostaneme představu o tom, jak bude nejvyšší vrchol Krkonoš vypadat už na konci tohoto roku. Leda že by početné protestní hlasy doznaly sluchu a záměr byl zrušen.

Tisk přinesl správu o setkání místopředsedů vlád ČSSR, Polska a NDR, odpovídajících za ochranu prostředí, které se uskuteční 1. - 3. března 1988 v Jelení Hoře. V souvislosti s tímto setkáním byl místopředsedovi vlády Józefu Koziolovi odeslán následující dopis.

Vážený pane předsedo!

Jak jsme se dozvěděli z tisku, máte se 1. - 3.3. tohoto roku v Jelení Hoře setkat s místopředsedy vlád ČSSR a NDR. Tématem schůzky má být stanovení podmínek nápravy ekologické situace v Sudetech. Doufáme, že to bude setkání plodné a nadějně ve smyslu konkrétních rozhodnutí. Bylo by truismem opakovat, že proces restituce ekologie Sudet je záležitostí na mnoho let, možná na celá desetiletí. Nicméně existují otázky, které musí být rozhodnuty okamžitě. Část z nich je obsažena v memorandu ze září minulého roku, které podepsali účastníci ekologické demonstrace 12.9.1987. S politováním musíme konstatovat, že Bezpečnost zabránila tomu, aby byla manifestována jednomyslnost, jaká v otázkách záchrany Krkonoš panuje mezi Poláky a Čechy. Je to politování hodné o to víc, že účastníci demonstrace nijak nenarušovali klid v Krkonošském národním parku, nevyvolávali protistátní ani protisocialistická hesla, neznečistovali okolí. Naopak pracovníci Bezpečnosti a Pohraniční stráže vjeli na stezky národního krkonošského parku s těžkou vojenskou technikou.

V posledních měsících jsme byli velmi varušeni správami o tom, že se na vrcholu Sněžky plánuje velká stavební investice. Aniž bychom se zabývali meritom věci, o níž jste jistě informován přinejmenším z protestního dopisu hlavní správy LOP předsedovi vlády Zbigniewu Meseinerovi (ze září 1987), podepsaného předsedou hlavní správy LOP prof. Henrykem Zimnym a generální tajemnicí hlavní správy LOP dr. Janinou Orłowskou, obracíme se na vás se žádostí, abyste otázky, týkající se plánované investice projednal během schůzky ve dnech 1. - 3.3.t.r. Domníváme se, že očividnost celé záležitosti, její naprostot negativní ohlas ve veřejném mínění v Československu i v Polsku, usnadní přijetí společného rozhodnutí (společně s místopředsedou vlády ČSSR) o zastavení plánovaných prací.

Jak ve svém článku na toto téma praví prof. Jacek Kolbuszewski; "Je ve společném zájmu jak českém tak polském, aby byl zachován co možná nejuželeněji poklad, který máme v Krkonoších, krása jejich krajiny. My, současníci, neseme za to odpovědnost před budoucími generacemi. Jde o věc vskutku velkého významu."

Zahájení stavebních prací na Sněžce je plánováno na počátek jara 1988. K rozhodnutí, kterým by měla být stavba zastavena, je tato chvíle okamžikem posledním. Přejeme vám mnoho úspěchů v práci.

Za Polsko-československou solidaritu

Józef Piñor
Wrocław, ul. Piastowska 37/8

*

Ke stanovisku Polsko-čes.solidarity několik informací:
Projekt výstavby nové lanovky z Pece na Sněžku byl vypracován proto, že dosavadní lanovka má pro špatný technický stav ukončit provoz k 31.12.1988 a že Česká bouda na Sněžce je v havarijním a neopravitelném stavu. Investiční záměr ve výši 180 milionů předpokládá zrušení staré lanovky a české boudy a výstavbu nové kabinkové lanovky s kapacitou 550 (v novější verzi 400) osob za hodinu, tedy 3 200 osob za 8 hodin. Trasa lanovky z Růžové hory na Sněžku by byla posunuta východněji, aby se snížil negativní vliv větru (pro silný vítr tato část lanovky není většinu dní v roce v provozu). Dále předpokládá výstavbu nové české boudy, není většinu dní v roce v provozu).

stavba by byla současně horní stanici lanovky. Tato budova by byla umístěna mezi dnešní horní stanici lanovky a Českou boudou. Kapacita restaurace by byla 250 (v nové verzi 170) míst. Investorem stavby má být Čedok, Interhotely Vrchlabí. Generálním dodavatelem celé stavby, tedy lanovky i boudy, má být polská firma Budimex, která má stavět i Výrovku; stavebníci by měli být ubytováni na Luční boudě, kterou má Budimex rekonstruovat.

Trochu světla do celé záležitosti přináší časopis Tvorba, který zveřejňuje na pokračování články ing. Jaroslava Stoklasa, CSc. z Ústavu krajinné ekologie ČSAV. J. Stoklasa je fundovaným odpůrcem projektu, jeho argumenty - a nejen ekologické - jsou pádné. Navrhuje zřízení pouhého kiosku na Sněžce, dále využití polské boudy pro čs. turisty (dokonce za reciproční služby pro polské turisty na Špindlerovce a Petrovce!); pokud jde o lanovku, jeho představa je lanovka z Pece na Růžohorky, odkud je to na Sněžku 2,8 km. Podrobně se zabývá ekologickými nedostatky i přednostmi svého návrhu, k němuž patří i výstavba sjezdovky z Růžohorek a event.z Portášek do Pece a zalesnění trasy současné lanovky. J. Stoklasa volá po veřejné diskusi k věci Sněžka; stěžuje si, že i pracovníci jeho ústavu mají potíže, chtějí-li získat podklady pro zveřejnění a že k diskusi nad investičním záměrem vůbec nebyli přizváni. Poslední část jeho textu "Věc: Sněžka" zveřejnila Tvorba v č. 12/1988.

*****

*****

*****

Prohlášení Nezávislého mírového sdružení - iniciativy za demilitarizaci společnosti

Život v míru je základním právem člověka. Odstranění zbraní však skutečný mír nezajistí, ani nezaručí je trvalost. Je úkolem každého národa vytvářet vnitřní předpoklady pro to, aby mohl stav bez zbraní zvládnout, a na tomto úkolu musí spolupracovat všichni občané.

Podepsání sovětsko-americké dohody o odstranění raket středního a kratšího doletu z evropského území, stejně jako ochota představitelů obou supervelmocí pokračovat v započaté cestě, v nás vzbudilo novou naději, že dějiny lidstva nejsou předurčeny vyústít v jádernou katastrofu.

Tento nový aspekt ve světových dějinách vzbuzuje radost. Nechápeme jej však jako úlevu, ale naopak jako posilu k nové práci. Otázky míru a mírové budoucnosti země nejsou jen věcí dvou supervelmocí, jejich představitelů a jejich lidu, ale jsou věcí každého občana každého státu.

To, co platí o ostatních otázkách společenského života, platí plně i o otázce míru. Mír je věcí každého člověka, a to zejména v tom smyslu, že nezačíná a nerozhoduje se toliko na nejvyšší úrovni, ale v každém jednotlivci, v každě rodině, v mezilidských a občanských vztazích, v každém městě a státě. Jsme přesvědčení, že na těchto rovinách je dostatečné pole působnosti pro mírovou práci každého člověka, a máme naději, že takové působení může mít dalekosáhlý dopad.

Nezávislé mírové sdružení nemá organizační strukturu, ale vzniká jako volné společenství lidí, kterým není lhůtejná budoucnost lidstva a vlastního národa, kteří pozitivní posun ve světových dějinách chápou jako výzvu a závazek k občanské a osobní angažovanosti. Jedná se o společenství, které není a nechce být vázáno na žádný politický, ideologický či náboženský systém, ale je spojeno touhou po důstojném životě. K tomuto společenství se může podle svých možností připojit každý, pro koho mír znamená víc než odvrácení válečné hrozby a kdo chce o takový mír usilovat.

Nezávislé mírové sdružení vzniká vedle jiných mírových iniciativ a vědomí potřebnosti takové iniciativy, která není vázána na žádnou fungující strukturu.

Nezávislé mírové sdružení spojuje lidi, kteří se chtějí angažovat zejména v těchto směrech:

- Jsme pro otevřenosť ve všech oblastech života, neboť si uvědomujeme, že každé skrývání faktů vzbuzuje skryté nepřáteleství, a tím i ohrožuje mírové soužití vnitř národa i mezi národy navzájem. Jsme pro to, aby nedůvěra a nepřáteleství byly překonány otevřenosťí. Chceme se zasadovat o to, aby se i vojenská problematika stala předmětem otevřené veřejné diskuse.

- Chceme usilovat o překonávání bariér "posvěceného" nepřátelství. Odmitáme ideologie, které lící příslušníky druhého tábora jako apriorní nepřátele a které toto nepřátelství povýšily na ctnost.

- Chceme usilovat o to, aby výchova, kultura i politika vycházely z úcty k životu a ke všem hodnotám, které lidský život spoluvytvářejí, a to od výchovy ve školách až po výchovu v armádě, od kulturního a uměleckého působení až po působení prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.

- Chceme se zasazovat o to, aby právní normy i organizace života v armádě vytvořily podmínky, které by umožnily občanu chápout službu v ozbrojených silách jako čestnou povinnost a ne jako nutné зло vyvolávající spíše pocit uvěznění a naprosté marnosti. Uznáváme také právo jednotlivce odmítat službu v ozbrojených silách a jsme pro tomu, aby za tento postoj byli lidé předváděni před soudní tribunály. Mělo by být zájmem každého státu hledat pro tyto lidí možnost náhradní služby.

- Jsme pro jednání na všech úrovních, které posílí bezpečnost a důvěru mezi národy. Chceme podporovat všechny snahy o rozumná mírová řešení konfliktů, chceme podporovat všechny kroky naší země, které směřují k posílení mezinárodní důvěry a k odzbrojení.

Tento dopis zasíláme:

prezidentu ČSSR, Federálnímu shromáždění ČSSR, vládě ČSSR, České národní radě, vládě ČSR, ÚV KSČ, generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ, České mírové radě, Křesťanské mírové konferenci, Pacem in terris, kardinálu Františku Tomáškovi, Synodní radě ČCE, Ústřední radě ČČH, ČTK, ČST - redakci Aktualit, Redakci Rudého práva, AFP, zahraničním mírovým organizacím

V Praze dne 16.dubna 1988

Tomáš Dvořák, U železné lávky 6, Praha 1, 110 00

Jan Chudomel, Krkonošská 2, Praha 2, 120 00

Jáchym Kaplan, Českomalínská 47, Praha 6-Bubeneč, 160 00
Hana Marvanová, Vrchlického 96, Praha 5, 150 00

Jiří Pavláček, Sídliště Pivovar 2883, Mělník, 276 01
Další zájemci o činnost v této iniciativě jsou vítáni

*

Dopis č.1 Nezávislého mírového sdružení - iniciativy za demilitarizaci společnosti

Základní vojenská služba v ČSSR činí dle § 27 branného zákona dva roky. Jejím cílem je vše straně připravit mladé muže k obraně vlasti, jakkoli chceme věřit, že k takové potřebě nikdy nedojde.

Dva roky se nám však jeví jako doba neúměrně dlouhá:

Dvoletá pauza po získání kvalifikace snižuje účinnost odborného vzdělání. Sloven odborných znalostí a dovedností pak při nástupu mladého člověka do zaměstnání už zdaleka neodpovídá možnostem, které mu vzdělání poskytlo.

Navíc průběh základní vojenské služby přispívá k prohlubování již tak porušeného vztahu k práci, vede k nezájmu, pasivitě, lhostejnosti - v důsledku pak nutně dochází ke značným celospolečenským ztrátám.

Nástup základní vojenské služby vytrhuje mladé lidí z jejich prostředí v době, kdy utvářejí pevné vztahy přátelské i partnerské, kdy mnozí již zakládají vlastní rodiny - je to skutečnost, která spolupůsobí při vzniku negativních jevů v meziklidských vztazích i v psychickém stavu jednotlivců.

Z neúměrnosti délky základní vojenské služby k potřebám základního výcviku a z nedobrých poměrů, jaké v naší armádě panují, narůstají vnitřní pocity zbytečnosti, marnosti, nesmyslnosti - ty přispívají k postupné ztrátě aktivního přístupu k potřebám společnosti, k oslabení až úplné ztrátě osobní odpovědnosti za to, co ve společnosti probíhá.

Navrhujeme proto všeobecné zkrácení základní vojenské služby v naší zemi. Jeme přesvědčeni, že by tento krok přinesl cenné výsledky. Došlo by k potřebnému posílení důvěry mezi oficiálními strukturami státu a občany. Mladí lidé, jichž se tento problém týká, by tak mohli pocítit, že na jejich zájmech skutečně záleží.

Významný by byl i ekonomický přínos pro společnost, kterého by se dosáhlo uvolněním pracovních sil a finančních prostředků pro potřebné oblasti národního hospodářství.

Zkrácení základní vojenské služby by v neposlední řadě vedlo k posílení důvěry v mezinárodním měřítku, neboť odstranění nebezpečí války napomáhá nejen snižování zbrojního potenciálu, ale i snižování početního stavu armád a taková organizace, která odpovídá jejich obrannému charakteru.

Žádáme kompetentní orgány, aby se zabývaly našim podnětem ke zkrácení základní vojenské služby a na toto téma rozvinuly veřejnou diskusi.

V Praze dne 16.dubna 1988

(5 podpisů - viz předchozí prohlášení)

Tento dopis posíláme: Federálnímu shromáždění ČSSR, vládě ČSSR, České mírové radě, ČTK

*****

*****

*****

K otázce odpírání vojenské služby v některých evropských zemích

V č.5/88 jsme informovali o rezoluci komise pro lidská práva OSN z roku 1987 o odpírání vojenské služby.

Ke stejné problematice se vyjádřil v roce 1982 i Evropský parlament v rezoluci o právu odmítnutí vojenské služby z důvodu svědomí. Jejími základními principy jsou:

- a) Osoby povinné vojenskou službou, které z důvodu svědomí nebo hlubokého přesvědčení pocházejícího z náboženských, etických, morálních, humanitních, filozofických nebo podobných motivů odmítají vykonat vojenskou službu, mají právo na to, aby byly zproštěny povinnosti tuto službu vykonat.
- b) Toto právo plyná ze základních práv jedince a zaručuje jej článek 9 Evropské konvence o lidských právech.

Kromě důvodů svědomí se tedy uznávají ještě další motivy a právo na odmítnutí se vyvazuje z konvence o lidských právech, která každému zaručuje "právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství". To též odpovídá 18.článku Všeobecné deklarace lidských práv

O otázce vojenské služby v některých evropských zemích informuje následující tabulka:

Stát	Vojenská služba (měsíce)	Náhradní služba (měsíce)
Belgie	10	15 - 24
Dánsko	9	11
Francie	12	24
NSR	15	16
Řecko	26 -- 30	48
Irsko	prof. armáda	-
Itálie	12	20
Lucembursko	prof. armáda	-
Nizozemí	14	18
Velká Británie	prof. armáda	-
MLR	24	-
BLR	24 - 36	-
PLR	24 - 36	-
Albánie	24 - 36	-
Jugoslávie	12 - 24	-
SSSR	24 - 36	-
NDR	18	-
ČSSR	24	- údaje z r.1982)

V zásadě jde tedy v převážné části západní Evropy (tj.v zemích EHS) možno ze zásadních důvodů vojenskou službu odmítnout. Tyto důvody musí však uznat státní instituce, občan se musí podrobit formalizovanému řízení, má však právo na to, získat všechny potřebné informace, než se do své pře pustí. Kromě Velké Británie, Irská a Lucemburska všechny ostatní uvedené státy trvají na tom, že muži na konci dospívání musí projít povinnou vojenskou službou, a když jsou této povinnosti ze závažných důvodů zbaveni, musí si stanovenou dobu odsloužit jinak. Náhradní služba vždy svou délku přesahuje povinnou vojenskou službu.

Nejčastěji se koná náhradní služba přímo v armádě u nebojových oddílů nebo u jiných institucí - často ve zdravotnictví, dobročinných institucích, sociálních a kulturních organizacích a pracemi v zahraničí. V zemích, kde je vojenská služba povinná a občan by odmítl i náhradní službu, resp. podřídit se řízení, které má uznat jeho motivy za platné, resp.vůbec projít jakýmkoli řízením o odmítnutí vojenské služby, jsou stanoveny tresty odňtí svobody, často délkou odpovídající délce vojenské nebo náhradní služby, někde jsou však i delší.

*****

*****

*****

Telegram Marku Edelmanovi

I my bychom se chtěli připojit k zástupu těch, kteří 17.dubna položili ve Varšavě květy k památní desce obětem povstání ve varšavském ghettu. Protože však naše fyzická přítomnost není z nejrůznějších důvodů možná, obracíme se na vás alespoň tímto způsobem.

Myslíme na všechny příslušníky Židovské bojové organizace, jejichž heroický boj proti mnichonásobné nacistické přesile se stal permanentním morálním apelem.

S obrovskou lítostí a těžko definovatelným pocitem odpovědnosti vzpomínáme hekatombu obětí srůdného "konečného řešení". Není v silách normálního rozumu pochopit, že navzdory témtoto miliónům bestiálně zavražděných nevinných lidí, jsou dodnes na světě státy, v nichž je antisemitismus (byť skryt pod eufemistickou nálepou "antisionismu") nejen tolerován, ale dokonce oficiálně podporován.

Zkušenosť holocaustu se stala faktickým předělem v dějinách lidstva a ukázala víc než názorně, kam až může zajít totalita vyزbrojená možnostmi moderní techniky. Je na nás všech, kterým jde o svobodu, demokracii a skutečný mír, co z tohoto poznání vydovídáme.

V Praze 18.4.1988

Egon Bondy, Michal Kobal, Ivan Lamper, Václav Malý, Eliška Meissnerová, Dana Němcová, Ondřej Němec, Martin Palouš, Pavla Paloušová, Jan Ruml, Jaroslav Spurný, Jaroslav Šabata, Anna Šabatová (za Polsko-čs.solidaritu), Jáchym Topol, Petr Uhl, Saša Vondra.

*****

*****

*****

Petice k ekologické situaci v Praze

Ing.František Štafa - primátor hlavního města Prahy

Praha 1, nám.Dr.Vacka 2

Komise pro sledování nepříznivých meteorologických situací při NVP

Praha 1, nám.Dr.Vacka 2

Rada pro životní prostředí při vládě ČSR

Praha 4, Štětkova 18

Je všeobecně známo, že ovzduší v pražské aglomeraci je silně znečistěno a že tato skutečnost se nepříznivě projevuje na zdraví všech, kdo zde pobývají. Aby se alespoň částečně tyto negativní vlivy omezily, byl v loňském roce uveden do provozu prognózní signální systém znečištění ovzduší a byl stanoven postup při vyhlášování regulačních opatření v případě zvýšené koncentrace škodlivin. S přesným obsahem těchto opatření - např.jaké koncentrace škodlivin v ovzduší jsou přípustné, za jakých okolností se vyhlašují jednotlivé regulační stupně, co omezují atd ~ však veřejnost seznámena nebyla. Protože možnost podniknout přiměřené kroky k ochraně svého zdraví patří k nezadatelným právům každého občana

a protože informace o tom, v jakém prostředí se pohybujeme, jsou k jeho rozhodování nezbytné, žádáme:

1) Zveřejnit v plném znění směrnice pravidel pro vyhlašování regulačních opatření a hodnot nejvyšších přípustných koncentrací škodlivin v ovzduší.

2) Každodenně seznamovat v tisku veřejnost s naměřenými hodnotami koncentrace škodlivin v ovzduší.

3) V případě zhoršení imisní situace okamžitě informovat všemi možnými prostředky - vývěskami v prodejnách, v rozhlasovém vysílání apod. - o přijatých opatřeních a o tom, jakým způsobem mají občané chránit své zdraví.

V Praze 15.4.1988

143 podpisů

Za správnost odpovídá: Jarmila Johnová, Praha 2, Mánesova 90

Na vědomí: Večerní Praha; Úřad vlády ČSR, Lazarská 7, Praha 1

*****

*****

*****

V novémzdatu nově vyšlo...

Lidové noviny č. 4

V dubnu vyšlo 4. číslo Lidových novin, které stále vedou jednání o registraci s Federálním úřadem pro tisk a informace. Z obsahu čísla upozorňujeme na články s církevní tématikou, reportáž o akreditaci zástupce Lidových novin na zasedání Světové rady míru, právní poradnu, zabývající se tentokrát rozbořem § 191 zák. č. 40/1974 Sb. (podání vysvětlení) a zahraničně politický komentář k situaci v Afghánistánu.

Voknoviny č. 5, 10 str., náklad 500 ks

Obsahují články o neoficiálních koncertech a represích proti nim, názory na Magorův apel po rozehnání Východočeského woodstocku a 2. pokračování seriálu Občan a příslušníci SNB.

Komentáře č. 10, zima 1987-88, 51 stran

Politické články domácích i zahraničních autorů, mj. J. Dienstbiera, Miloše Hájka, Jana Urbana (o jeho účasti na moskevském semináři nezávislých), Petra Pospíšala (Od dvou Evrop k jediné - příspěvek k nezávislému semináři v Budapešti), Petera Brandta, Güntera Minnerupa, Mary Kaldorové, Mient Jan Fabera, bývalého velvyslance USA v ČSSR Williama H. Luerse, Adama Michnika a Konstanty Radziwilla.

Paraf č. 8 (Paralelní Akta Filozofie), 197 stran

Obsahuje filozofické články, studie, komentáře, recenze, polemiky

Ze zásvuky a z bloku, č. 16, duben 1988, nepaginováno, cca 150 stran

Obsahuje politické, ekonomické a další články a úvahy, fejetony atd. Zvláštní rubrika je věnována sovětské "perestrojce".

Orientace č. 22, 4 strany

Je věnována "kulturnímu boji v Německu - jeho zakončení před sto lety".

Sborník k nedožitým osmdesátinám Františka Kriegla, 50 str.

Vstupní část napsal Václav Havel, obsahuje dále materiály z života F. Kriegla, jeho projevy, dobové dokumenty.

Egon Bondy: Bez jména (obě části), Praha 1986, vydáno v dubnu 1988 Voknem.

82 + 29 stran, náklad 150 ks.

Čert má kopyto (pohádky), edice JUST (ještě umíme sami tvorit), Praha, prosinec 1986, 212 stran. Ediční poznámka Jana Veselá. Kniha je krásně upravena, má bibliofilskou úroveň.

Vladimír Liberda: Příběh orwellovských let, Ostrava, leden 1988, 173 str.

Literární zpracování autorova věznění v letech 1982-84.

K. Mazovská: Naše sestra Anežka, edice Přítelé 1988, 56 str.

Zivotopis blahošlavené Anežky Přemyslovny a další texty k její osobě.

*****

*****

*****

Krátké zprávy:

Beseda s poslanci z Nizozemí

Do Prahy přiletěla v pondělí 11.4. delegace Stálého výboru pro zahraniční styky Dolní sněmovny nizozemských Generálních stavů (parlamentu) vedená předsedou tohoto výboru Joepem J.P.de Boerem, poslancem za Křesťansko-demokratickou stranu. Jejími členy jsou dále Hans Gualthérie van Weezel, poslanec za Křesťansko-demokratickou stranu, Bram Stemerdink, poslanec za Stranu práce, Jacques Wallage, poslanec za Stranu práce, Benk Korthals, poslanec za Liberální stranu, Meindert Leerling, poslanec za Reformovanou politickou federaci (protestantskou stranu) a tajemník Stálého výboru pro zahraniční styky Jan Nico van Overbeeke, tajemník delegace. Na posvání nizozemského velvyslanectví v Praze se dne 12.4. uskutečnila za přítomnosti J.E. velvyslance Nizozemského království v Československu hraběte Lamberta D'Ansembourg a prvního tajemníka velvyslanectví Hillebranda D.Knooka beseda nizozemských poslanců se zástupci Charty 77, jíž se zúčastnili mluvčí Charty 77 Miloš Hájek a její signatáři Václav Havel, Martin Palouš, Petr Uhl a Saša Vondra.

Nizozemští poslanci se zajímali o činnost Charty 77 a Výboru na obranu nespravedlivé stíhaných. Mluvilo se i o dalších nezávislých aktivitách a usilování čs.katolíků o větší náboženskou svobodu. Čs.hosté hovořili rovněž o změnách, k nimž v oblasti lidských práv a represí dochází v poslední době. Při besedě, která trvala téměř dvě hodiny, byla věnována pozornost i perspektivám čs.a evropské situace a možnostech evropské spolupráce, která by mohla pozitivně ovlivnit probíhající i budoucí změny v Československu a ve Východní Evropě. V této souvislosti se hodnotily dosavadní styky mezi čs.nezávislým hnutím a různými nizozemskými institucemi a iniciativami, jako např. IKV (Mezicírkevní mírová rada), Kulatý stůl a v holandském vycházející časopis Informace o Chartě 77.

Delegace nizozemských poslanců navštíví po Praze Moskvu a Varšavu.

T.A.

Setkání chartistů se zástupci holandského Kulatého stolu

Ve dnech 7. a 9.dubna navštívili Prahu zástupci holandského Kulatého stolu (sdržení, jež se zabývá především mírovými otázkami a na jehož činnosti se podílejí nejen holandské mírové organizace (např.IKV - Mezicírkevní mírové rady), nýbrž i představitelé odborových organizací a politických stran (včetně křesťanské demokracie, představující nejsilnější stranu vládní koalice, a Strany práce, která je naopak nejvlivnější v holandské opozici)). Členové holandské delegace, předseda Kulatého stolu prof.E.Boeker, dále ředitel vědeckého institutu Křesťansko-demokratické strany A.M.Oestlander, mezinárodní tajemník Strany práce J.N.Wiersma a tajemník IKV M.J.Faber se během své pražské návštěvy podvákráte sešli s chartisty a diskutovali s nimi o mírové problematice a zejména možnosti vzájemných kontaktů mezi Kulatým stolem a Chartou 77. Z čs.strany se těchto diskusí zúčastnili mluvčí Charty 77 Miloš Hájek a dále Jiří Dienstbier, Jiří Hájek, Ladislav Lís, Václav Malý, Dana Němcová, Martin Palouš a Jan Štern.

*

Zemřela Věra Münzová

Po dlouhé těžké nemoci zemřela v Praze dne 5.dubna 1988 ve věku 66 let signatářka Charty 77 paní Věra Münzová.

Po celý svůj život prodchnutá vírou a smyslem pro spravedlnost, obětovala tato unitářka své soukromé a osobní zájmy tam, kde šlo o věci obecné. Za nacistické okupace byla pronásledována pro svůj rasový původ, pro nějž byla diskriminována i v 50.letech. Přihlásila se k obrodnému procesu a po jeho násilném přerušení se vzepřela normalizačním prověrkám a dobrovolně zvolila manuální práci. Koncem roku 1976 připojila svůj podpis pod Prohlášení Charty 77. V letech 1978-9 se podílela na vydávání samizdatového časopisu Spektrum.

Stála vždy na straně spravedlnosti, lidství a tolerance. Čest její památce.

*

Cena Františka Kriegla Jaroslavu Šabatovi

Cena Františka Kriegla, kterou od loňského roku udílí Nadace Charty 77 ve Stockholmu za úsilí o dodržování lidských práv a o demokratický socialismus, byla pro letošní rok udělena Jaroslavu Šabatovi.

Jaroslav Šabata, nar.1927, studoval po válce filozofii a psychologii na filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně a byl politicky aktivní v KSČ a svazu mládeže. Po ukončení studia PhDr.Jaroslav Šabata působil na katedře marxismu-leninismu a v 60.letech na katedře psychologie filozofické fakulty v Brně, později jako její vedoucí. Zabýval se sociální psychologií a současně byl činný v aktívě jihomoravského krajského výboru KSČ. V roce 1968 byl několik měsíců tajemníkem tohoto výboru, patřil k rozhodným a radikálním činitelům obrodného procesu nejen v krajském, ale i celostátním měřítku. Mimozádný XIV.sjezd KSČ, který byl později anulován, koncem srpna 1968 v Praze-Vysočanech byl zvolen za člena ÚV KSČ. Patřil k nejrozložnějším odpůrcům sovětské vojenské intervence a propagoval demokratické řešení krize v KSČ, která byla tímto vojenským zásahem vyvolána. Vyjádřil to jako jediný v plénu ÚV KSČ ve svém projevu na plenárním zasedání dne 31.8.1968. Proto byl již v r.1969 z KSČ vyloučen a ztratil i místo na filozofické fakultě. Živil se jako stavění dělník (železár) a současně se spolu s dalšími vyloučenými členy Čs.strany socialistické a KSČ snažil vytvořit opoziční platformu demokratického socialismu, jejímž výrazem byl tehdejší Malý akční program. V něm byla poprvé v tomto prostředí formulována zásada nutnosti politického pluralismu, založeného mj. na různosti ideologických přístupů a existenci více politických stran; je to program demokratické celospolečenské samosprávy. Za tuto činnost byl Jaroslav Šabata spolu s mnoha dalšími uvězněn, ve vězení byl od konce r.1971 do konce roku 1976, kdy se okamžitě připojil ke vznikající občanské iniciativě Charty 77. V roce 1978 byl jejím mluvčím, ale na podzim téhož roku byl v souvislosti se setkáním s polskými přáteli z KOR v Krkonoších znova uvězněn, tentokrát na 27 měsíců. Poté znova působil v r.1981 jako mluvčí Charty 77. Svou činností, k níž patří četné eseje a články, usiluje o koordinaci a integraci jednotlivých opozičních a kritických soudů v Československu i v mezinárodním měřítku. Jako komunista v opozici zastává postoje odlišné od reformě komunistického směru. Patřil k iniciátorům Pražské výzvy z r.1985 a tzv.Vídeňského memoranda Evropské sítě pro dialog Východ-Západ z listopadu 1986. Je jedním z hlavních čs.představitelů mezinárodního nezávislého mírového hnutí.

T.A.

*

Podpisová akce za Stanislava Devátého

140 jmén je podepsána výzva adresovaná ÚV KSČ, v níž přátelé a spoluobčané Stanislava Devátého požadují okamžité zastavení všech akcí ze strany policie, zaměstnavatele a některých sdělovacích prostředků, ohrožujících jeho život, existenci a pověst. Výzva byla dána 31.3.1988 na vědomí také redakčním periodik Naše cesta, Rovnost a Signál s tím, že její signatáři považují za obzvlášť důležité, aby se S.Devátý mohl v tisku ke všem neoprávněným pomluvám vyslovit.

*

Stanislav Devátý o událostech mezi 4. a 7.březnem

Dne 28.3.1988 adresoval Stanislav Devátý Generální prokuratuře ČSSR a FS ČSSR žádost o přezkoumání zákonnosti postupu příslušníků ministerstva vnitra a spravedlnosti.

V odůvodnění své žádosti podrobně popisuje události mezi 4. a 7.březnem, kdy byl dvakrát po sobě nezákonné zadržen a umístěn nejprve v Praze a potom v Gottwaldově do celý předběžného zadržení. Po celé 4 dny byl mluvčí Charty 77 S.Devátý nejrůznějšími způsoby šikanován, týrán, zastrašován jak verbálně, tak za použití služebního psa, a hrubě urážen, přičemž alarmující je zvláště skutečnost, že jeho matka byla zámerně několikrát příslušníky SNB uvedena v mysl a držena ve strachu o syna, když jí bylo v době zadržování S.Devátého sděleno, že byl propuštěn na svobodu.

*

Radim Palouš piše předsedovi vlády

Signatář Charty 77 a její bývalý mluvčí dr. Radim Palouš zaslal dne 29.3.1988 předsedovi vlády ČSSR Lubomíru Štrougalovi otevřený dopis obsahující kritické poznámky k církevní politice vlády ČSSR. Píše o brutálních akcích čs. státní moci proti věřícím žádajícím dodržování náboženských svobod. Přes dosavadní represe stále stoupá počet podpisů pod patci o 31 bodech (kolem půl milionu). Radim Palouš vyjadřuje naději, že nyní státní představitelé pochopí, kam vede dosavadní církevní politika, která způsobila naší společnosti nesmírné škody. V závěru píše, že "střízlivý a věčný pohled na současnou situaci nabádá tomu, aby představitelé státu svou politiku v náboženské oblasti zásadně revidovali."

*

Dopis Jaromíra Šavry Kanceláři prezidenta republiky

Signatář Charty 77 Jaromír Šavrda, v nedávné minulosti dvakrát nespravedlivě uvězněný ostravský spisovatel, zaslal dne 31.3.88 dopis Kanceláři prezidenta republiky, ve kterém jako účastník mezinárodní řetězové hladovky, podnikené švýcarskou sekcí Mezinárodní společnosti pro lidská práva, žádá o bezodkladné propuštění všech politických vězňů. Svou žádost opírá o pakt o občanských a politických právech, k němuž sice Československo vyhláškou č. 120/1976 Sb. formálně přistoupilo, avšak vnitrostátní zákonodárství ani jeho výklad do souladu s tímto dokumentem neuvedlo.

*

Výbor na ochranu práv maďarské menšiny k bratislavským událostem

Výbor na ochranu práv maďarské menšiny v Československu vydal 30.3.1988 prohlášení, kterým vyjadřuje své rozhodčení nad brutálním zásahem policie proti demonstруjícím katolíkům v Bratislavě. Z hlediska dlouholetého snažení o spravedlivé vyřešení problému maďarské národnostní menšiny na Slovensku považuje Výbor za obzvláště znepokojivý fakt, že mezi policisty bylo záměrně nasazeno neúměrně mnoho příslušníků maďarské národnosti. Podle výboru jde o primitivní způsob zasévání nedůvěry a nevraživosti mezi občany obou národů (ostatně ne jediný a jistě ne poslední).

*

K dvacátému výročí Akčního programu KSČ

je nový, 13stránkový text 42 bývalých členů KSČ, zčásti signatářů Charty 77. Text uvádí obsáhlé výňatky z Akčního programu KSČ z dubna 1968.

*

Muž s letáky na brněnské ulici

Centrum Brna bylo v pondělí 11.4.1988 dopoledne svědkem neočekávané události: v přední zóně na České ulici rozdával usměvavý mladý muž asi čtvrt hodiny letáky. Záhy se kolem něj vytvořil početný hluček a na místo dorazili také uniformovaní příslušníci Veřejné bezpečnosti. Mladému muži se podařilo ztratit v davu, zatímco příslušníci vytřhovali letáky z rukou těm, kteří si je na místě četli. Kolem druhé hodiny odpolední byl muž na témže místě spatřen znova. Opět se brzy vytvořil početný hluček a celá situace začala budit značnou pozornost. Přesto muž nejméně další čtvrt hodiny v rozdávání letáků pokračoval. Kolemjdoucím podával letáky i po více kusech a nechával je za sebou rozházené po zemi. Podle několika svědků byl zadržen a odveden příslušníky VB.

Leták, podepsaný Slávek Popelka, se zamýšlil nad KSČ a její roli ve společnosti. V letáku se uvádí doslova:

"Strana se po převzetí absolutní moci postupně stávala útočištěm prospěchářů, kariérystů, prostředkem k získání vedoucích míst a výsad jinak nedostupných.

Je pravda, že kritizovat je snadné. Snad bylo v tom, co strana vykonala i mnoho dobrého. Ukazuje se však, že v dalším vývoji si už KSČ nemůže činit nárok na výsadní postavení. Lidé už komunistům nevěří.

Jejich úlohu by měly z větší části převzít ostatní složky Národní fronty - SSM, Svaz žen, ROH, menší strany... atd. Při volbách by měli občané naši země dostat možnost dát svoje hlasa i kandidátům z ostatních složek NF. Jaké procento hlasů by asi získalá KSČ při skutečných, svobodných volbách? O tom si asi nikdo z vysokých funkcionářů nedělá žádné iluze. Jsou to však lidé, kteří se na mínění většiny národa vůbec neohlízejí. Jsou natolik přesvědčeni o své nedotknutelnosti, o své absolutní moci, že věří, že ve zdraví přežijí i M.Gorbačova a přestavbu.

A skutečně tomu tak bude, pokud jim pracující nedají jasné a srozumitelně najevo svoje mínění."

*

Případ Osvračín

Manželé Jaroslav a Silvestra Chnápkovi jsou majiteli nemovitosti - obytného domu a hospodářských budov v Osvračíně (čp.7), okr.Domažlice. Spolu s 1,2 ha pozemkem je koupili v r.1981 a od té doby je řádně užívají. Na pozemku obnovili náhon a chystali se zřídit malou vodní elektrárnu. V letech 1985-87 vedlo proti nim místní JZD o tento pozemek soudní spor, manželé Chnápkovi při prohráli. Nyní se JZD domáhá žalobou u soudu i hospodářských budov, které těsně přiléhají k obytnému stavení, ačkoliv je, stejně jako předtím pozemek, vůbec nepotřebuje. Soudní jednání je stanoveno na 22.dubna 1988. V předchozím sporu byl několkrát porušen zákon v neprospěch manželů Chnápkových, a proto podali ministru spravedlnosti ČSR podnět ke stížnosti pro porušení zákona. Manželé Chnápkovi se obávají, že druhým soudním procesem věc neskončí, že místní úřady mají snahu je z obce prostě vyštvat. Skutečným důvodem soudních pří není totiž ziskuchtivost JZD, nýbrž okolnost, že Chnápkovi jsou činí v undergrundu, jezdí k nim na návštěvu přátelé a občas se v jejich budovách pořádají koncerty, a to s náležitou asistencí sil pořádku. K posledním incidentům došlo na posledního Silvestra, kdy v Osvračíně vystoupilo několik punkových kapel. Jaroslav Chnápkko je železniční dělník a Silvestra Chnápková skladová dělnice. Mají jedno dítě. J.Chnapko je signatář Charty 77.

*

Grebíkovým bráněno ve spojení rodiny

Čs.úřady jen výjimečně povolují vystěhování. Případ rodiny Grabíkových ze Stráni u Uherského Brodu je zajímavý svými peripetiami. Ladislav Grebík, nar. 1951, řezník, byl v r.1984 odsouzen uherskohradišťským soudem k peněžitému trestu za přečin, jehož se měl dopustit tím, že se pokusil vyvézt do ciziny osobní doklady jako rodný a výuční list. Byl v této souvislosti i několik týdnů ve vazbě a byl mu odebrán cestovní pas. V r.1987 zamítly čs.úřady manželům Grebíkovým žádost o vystěhování do Rakouska, neboť zde žije "v ucelené rodině a žije zde i většina (jejich) blízkých příbuzných". Když potom Marie Grebíková vystěhovala na Západ a bez souhlasu čs.úřadů tam zůstala, požádal Ladislav Grebík znova o vystěhování. To mu bylo zamítnuto tentokrát s odůvodněním, že jeho manželka se zdržuje v cizině bez povolení čs.úřadů.

*

Heřman Chromý propuštěn na svobodu

Sigantář Charty 77 Heřman Chromý z Mělníka byl po dvouletém věznění na Ruzyni a na Borech propuštěn na svobodu. Byl odsouzen pro tr.čin podvracení republiky, kterého se měl dopustit šířením nezávislé tvorby (včetně své vlastní) mezi spolupracovníky a výroky na pracovišti, jakož i sepsáním vulgárního dopisu prezidentovi republiky, jehož autorství H.Chromý popřel a který byl označován za padělek. Heřman Chromý byl propuštěn po vykonání celého trestu dne 9.4.1988, a to nikoliv z Borů, kde snad Státní bezpečnost čekala srocení jeho přátele, nýbrž z Ostrova nad Ohří, kam byl těsně před výstupem převezen.

*****

*****

*****

Solidarita s Rumunskem ve Varšavě (reportáž)

Na základě výzvy Charty 77 k solidaritě s rumunským lidem se 1.2.t.r.uskutečnily v Praze, Varšavě a Budapešti manifestace u rumunských velvyslanectvích. V hlavním městě Československa a v hlavním městě Polska policie manifestace rychle rozehnala a účastníkům nedovolila vstoupit do budovy velvyslanectví Ceautescova režimu. Lépe se vedlo shromáždění v Budapešti, kde k několika stovkám shromážděných promluvil historik M.G.Tamás. Maďarská policie zasáhla, teprve na žádost rumunského velvyslanectví. K podobným manifestacím došlo i v mnoha hlavních městech západní Evropy. O průběhu varšavské informuje reportáž jednoho z účastníků varšavské manifestace, kterou jsme přeložili z Bulletinu Polsko-č.s.solidarity č.3:

Je už pozdě. V baráku, kde měl kdosi být, nikdo nereaguje na nervózní zvonění, dveře zůstávají zavřeny. Dáváme si s Ducinem dvojitý oběd v bufetu - prostě pro každý případ. Na skok se stavujeme u něho doma, necháváme tam tlumok, samizdaty a podobné věci, které zrovna nepotřebujeme, a které orgáni tak rádi vidí. Dáváme si do tašek nějaké letáky s informacemi o demonstraci, dva transparenty, kartáčky na zuby, něco na čtení. Z Vratislaví jsme tu jen dva.

Chopinova ulice, kde stojí budova velvyslanectví, je z obou stran zatarasena policejními automobily. Plno estébáků, dokonce i ve vedlejší uličce, kde jsme se měli sejít. Trochu se "děsim", že nás poznají. Jdeme rychle. Nějaký udělaný chlápek, který jde proti nám, varuje: "Estébáci sebrali Zbyszka Janase." Jdeme dál jakoby nic. Zbyszek nám lehkým pohybem hlavy a pak i dlani ruky za zády dává znamení, abychom se nezastavovali. Přecházíme přes křižovatku. Na rohu je pět estébáků. Zrovna se rozcházejí. Dva jsou paralelně s námi na druhé straně ulice. Vypadá to, že bude mela. Nikde žádní lidé. Jdeme na Chopinovu. Na druhé straně křižovatky registruju Romaszewského. Jdeme dál do další ulice. Je to tu volnější. Informujeme naše fotografy. Vracíme se. Kolem policejního antona hluček lidí. Něco se děje. Nějaká paní středního věku, taková matka revoluce, křičí. Sakra, přišli jsme pozdě.

Ducin se dvakrát pokouší dát jeden transparent nějakým dvěma mladým lidem. Napodruhé si všimám, že je asi zná, ale oni krčí rameny a tváří se nezúčastněně. Vracíme se asi dvacet metrů a rychle rozvinujeme transparent "Polsko-československá solidarita s Rumunskem" se znakem Charty 77 uprostřed. Jdeme směrem k antonu. Ale už se k nám rozběhli. Je jich asi deset. Mladí, tak devatenáct dvacet. Zatáhnou mě do antona. Ducin se někde ztratil. V antonu už je skupinka členů Polské socialistické strany (PPS). Hádka s policijaty, kmitnou se pendreky. Stojím uprostřed a bojím se, že něco nezaslouženě slízenu. Přemýšlím - do prdele, páni, jen žádné násilí! Trochu se uklidňuji. Podávám ruku známým - Petrovi Ikonowiczovi, Jolce Skibové, a po chvíli taky do rohu vmačknutému Joskovi Piniorovi. Dozvídám se, že socialisti vystartovali společně s lidmi ze Solidarity. Ušli jen pár desítek metrů. Na jednom transparentu, který si později na policejní stanici prohlížejí policijati, čtu nápis: "Podporujeme dělníky z Brašova". Trochu zkłamaně si říkám, že ta solidarita s Rumunskem je nějak slaboučká. Když PPS vyzvala, tak se taky ukázala. Stranická disciplína, to ano, ale žádné hnutí... těch 10 miliónů.

Lidi zkłamali, ale policie ne. Na ulici Wilczej se objevuje Ducin a Wojtek Maziański. Poprvé vidím Jana Józefa Lipského. Představoval jsem si ho trochu jinak. Prý sebrali taky Bujaka a Onyszkiewicze. Přivedli nějakou skupinu mladých lidí. Nejspíš studenti. Nevím jestli za zátahu nebo někde z okolí. Dohromady tu bude nějakých 40 lidí. Je tu Kadáří se ženou, oboustranné překvapení. Uvazují si červené šátky PPS. Spolu s Ducinem rozdáváme letáky. Mladší kluci v modrých uniformách si je honem, honem berou, ukládají je do tašek. Rutinní výslechy a prohlídky. Po třech hodinách jsme volní. V pocitech se mísí nechuť i uspokojení, že nás pustili. Musíme zařídit ještě pár věcí.

Radek

*****

*****

*****